

Jaarverslag
&
Financieel Jaarverslag
over het jaar
2022

STICHTING ROBERT A. LEVISSON
Zuidelijke Wandelweg 41 • 1079 RK Amsterdam • Netherlands
contact@levisson.nl • www.levisson.nl • Tel. +31 (0)20 54 00 133
IBAN: NL88 ABNA 0400 3782 13 • KvK: 34178043 • ANBI: 811001994

Rabbin Robert A. Levisson (1913-2001) was één van de grote voormannen binnen het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom. Hij was de zoon van de oprichter van de Liberaal Joodse beweging in Nederland. Na de Tweede Wereldoorlog richtte hij de LJG Den Haag weer op en werd hij één van de grote liberale leiders in het land. Hij was een wijs mens, een begenadigd spreker en schrijver en een voorvechter van Israël.

Jehie zichro baroech - יהי זכרו ברוך - Zijn nagedachtenis zij gezegend

Inhoud

Inleiding	4
Het jaar 2022	5
Rabbijnenopleiding	5
Interviews met oud-studenten	
Enquête gemeenten	
Landelijke oneg	
Cursussen	6
Sjaliach tsiboercursus	
Overige activiteiten	6
Gesprek over Spinoza	
David Lilienthallesing	
Bibliotheek	
Communicatie	7
Website	
Nieuwsbrief	
Sidra van de Week	
Organisatie	8
Bestuur	
Management Team	
Opleidingscommissie	
Vertrouwenspersoon	
Financiën	9
Donateurs	
Toekomstbeleid	9
Plannen voor 2023	
Beleid komende jaren	
Samenstelling bestuur, leiding en commissies	9
Financieel jaarverslag 2022	11
Balans per 31 december 2022	
Staat van baten en lasten over 2022	

Inleiding

In het verslagjaar van 2022 konden we ook bij het Levisson Instituut weer naar een normalere situatie terug, na de moeilijke periode van de pandemie. We behielden het positieve van de Zoom-mogelijkheden van lesgeven als optie, en voor de verschillende vergaderingen. Dat gold met name ook voor de Sjaliach tsiboercursus, die door chazan Josée Wolff eerst vanuit New York en daarna gelukkig weer live in ons vertrouwde hotel werd gecontinueerd en afgerond. Mazzeltov aan de tien afgestudeerden, waarvan de meesten nu al in de verschillende kehillot hun bijdragen leveren aan de diensten tijdens sjabbat en feestdagen. Dank ook aan onze Amsterdamse chazan Gilad Nezer voor zijn aandeel en onze directeur Francine Püttmann voor de logistiek en organisatie. Ik ben erg blij met weer een nieuwe generatie sjlichee tsiboer en ik kijk uit naar het terugkomweekend aan het einde van het lopende jaar, samen met de oudgedienden van de eerste cursus.

Ook onze rabbijnstudent Asjer Waterman ging door met zijn opleiding voor rabbijn en wij hopen van harte dat meer studenten zijn voorbeeld zullen volgen in het voorliggende jaar. Er is behoefte aan nieuwe rabbijnen om onze kehillot te leiden en inspiratie en joods leiderschap aan leden en toekomstige leden te geven. We zijn blij dat er twee nieuwe Liberaal/Progressief Joodse Gemeenten werden opgericht, waardoor het aantal van onze gemeenten, onder het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom, naar tien is gestegen. Maar daar is ook nieuw leiderschap voor nodig. Voel je je aangesproken, laat het ons weten!

We hebben hard gewerkt aan een nieuwe structuur van het Levisson Instituut. U kunt dat lezen in het jaarverslag. De Academische Commissie werd vervangen door de Opleidingscommissie, die bestaat uit de academische deelcommissie en de pastorale/beroepsvormende deelcommissie. We zijn erg blij dat we prof. dr. Bart Wallet mochten verwelkomen in de eerstgenoemde commissie. De Opleidingscommissie staat, net als de oude Academische Commissie onder deskundige en vertrouwde leiding van prof. dr. Irene Zwiép.

In het verslagjaar werden de plannen ontwikkeld voor een Raad van Advies, waarvan de totstandkoming in 2023 gereed zal zijn.

Een van de grote motoren achter de nieuwe ontwikkelingen en structuur was onze bestuursvoorzitter Ella Wijnschenk-Oesterman. Nadat zij het einde van haar bestuurstermijn had bereikt, is zij nog even aangebleven om de opvolging mogelijk te maken voor onze nieuwe voorzitter, David Asser. Onze dank is eigenlijk niet uit drukken voor wat Ella voor ons Instituut betekend heeft. Met een woord wil ik toch proberen hoe zij haar voorzitterschap heeft ingevuld: met nesjomme. Ik wens David heel veel succes voor de toekomst in een prachtig Instituut dat zich blijft inzetten voor het opleiden van professioneel joods leiderschap.

Ook onze directeur Francine Menco-Püttmann was als geen ander de motor achter onze kleine, maar mooie en krachtige organisatie. Veel dank daarvoor.

Mogen we allen blijven werken aan de kracht van het Progressief Jodendom in Nederland.

Rabbijn mr. Menno ten Brink
decaan Levisson Instituut

Het jaar 2022

Net als het jaar ervoor was ook 2022 een ongewoon jaar door de corona-pandemie. Het werk, alle vergaderingen en lessen werden de eerste maanden van het jaar vanuit huis via Zoom gehouden. Na het landelijk opheffen van de maatregelen konden we weer fysiek samenkomen.

Rabbijnenopleiding

In 2022 studeerde een student aan de rabbijnenopleiding.

Met de nieuwe liberale rabbijnenopleiding École Rabbinique in Parijs zijn goede contacten. Onze rabbijnstudent volgt er regelmatig enkele lessen in het Engels via Zoom.

Interviews met oud-studenten

Zowel in het Verbond als in het Levisson Instituut is een discussie over de toekomst van de rabbijn. In het kader van de rabbijnenopleiding heeft bestuurslid Helma Blankman met vijf oud-studenten gesproken. Opvallend was dat de oud-studenten te weinig praktijkervaring tijdens de studie hadden ervaren. Ook viel op dat men graag meer over het liberaal jodendom en de positie van de liberale rabbijn wilde weten. De opleiding was parttime, maar in de praktijk fulltime. Meer betrokkenheid bij de invulling van de studie had men ook graag gezien.

Enquête gemeenten

Daarnaast heeft het Levisson Instituut een enquête gehouden onder de bij het Verbond aangesloten gemeenten. Met name werd gevraagd welke vaardigheden en kennis een rabbijn nodig heeft. Slechts vier gemeenten hebben gereageerd. Uit de reacties bleek dat men graag een rabbijn in de gemeente zag met grote kennis op het gebied van het jodendom, maar ook met grote sociale en communicatieve vaardigheden.

Landelijke oneg

Tijdens de landelijke Oneg Sjabbat op 25 juni in Den Haag gaven voorzitter Ella Wijnschenk en directeur Francine Püttmann twee workshops over de ‘rabbijn van de toekomst’, waarbij met een PowerPointpresentatie uitgelegd werd wat het Levisson Instituut doet en hoe de rabbijnenopleiding georganiseerd is. Uit de discussies die volgden bleken dat veel leden in kleinere gemeenten de rabbijn in zijn functies assisteren. Een rabbijn moet pastoraal sterk zijn en ook veel aan kennisoverdracht doen. Om jongeren te trekken zouden de rabbijnen jonger moeten zijn en ook de vorm van diensten daarop meer moeten aanpassen. Jonge ouders zouden meer bij de gemeente moeten worden betrokken. Daarnaast werd gevraagd of de rabbijnenopleiding ook modulair met deelcertificaten zou kunnen worden ingericht.

Cursussen

Sjaliach tsiboercursus

Eind 2020 is de Sjaliach tsiboercursus met 15 deelnemers gestart en in november 2022 door 10 personen afgerond. De deelnemers kwamen uit gemeenten in het hele land.

Doel van de cursus was om de diensten van sjabbat te kunnen zingen en een basis te krijgen van de diensten van de Hoge Feestdagen en de sjalosj regaliem. Een intakegesprek en een auditie vormden de toelatingseisen. Niet iedereen die zich had aangemeld, is na dit gesprek en auditie toegelaten.

Docenten waren Josée Wolff en Avery Tracht, beiden oud-chazaniem van de Liberaal Joodse Gemeenten in Nederland en wonend in New York. Daarbij is Josée Wolff ook docent chazanoet aan het Hebrew Union College in New York en aan het Geiger Instituut in Potsdam. Ook Gilad Nezer, chazan van LJG Amsterdam, en Annette Boeckler waren al docenten bij de cursus betrokken.

Vanaf het begin waren de weekenden door corona alleen via Zoom te volgen. Pas het eerste weekend in 2022 kon hybride worden gehouden, deels digitaal, deels fysiek. De docenten gaven vanuit New York les via Zoom, terwijl de deelnemers aanwezig waren in het gebouw van LJG Amsterdam. Dit was de eerste keer dat de groep elkaar in levende lijve ontmoette. De vier opvolgende weekenden konden geheel in een hotel in het midden van het land worden gehouden, waarbij Josée Wolff uit New York is overgekomen.

Na elk weekend hebben de deelnemers een evaluatieformulier ingevuld. Aan de hand van de opmerkingen werden de weekenden steeds bijgesteld.

De cursus is gestart met 15 deelnemers, maar in de loop van de tijd vielen er, om allerlei redenen, cursisten af. Uiteindelijk hebben 10 sjatsers de cursus afgerond. De meesten zijn intussen actief als voorzanger in verschillende gemeenten.

Gedurende de hele Sjaliach tsiboercursus is de muziekbibliotheek op de Levissonwebsite met nieuwe bladmuziek en geluidsopnamen uitgebreid en verbeterd. Josée Wolff en Avery Tracht hebben zich daarvoor ingespannen.

Overige activiteiten

Gesprek over Spinoza

Met 136 toehoorders ging prof. Yitzhak Melamed met Yoram Stein, filosoof en Spinoza-kenner, op 10 februari 2022 via Zoom in gesprek over Spinoza en het jodendom: *Spinoza: ketter of eerste seculiere Jood?*

Yitzhak Melamed, hoogleraar filosofie aan de John Hopkins Universiteit in Baltimore en een vermaard Spinoza-geleerde, zou in Amsterdam een documentaire te maken over het leven en denken van Spinoza. De rabbijn van de Portugese synagoge (Esnoga) weigerde Melamed de toegang vanwege de ban die de Snoge ooit had uitgesproken over Spinoza.

De filmopname van het gesprek is op de website van Levisson terug te zien:

<https://www.levisson.nl/2022-melamed/>

David Lilienthallesing

De jaarlijkse David Lilienthallesing en tevens de opening van het nieuwe academische jaar, werd vanwege tijdsgebrek van eind 2022 verschoven naar maart 2023.

Bibliotheek

Ook in het verslagjaar kreeg de bibliotheek regelmatig boeken aangeboden uit nalatenschappen en van mensen die hun huis aan het opruimen waren. Met zeer grote terughoudendheid worden boeken geaccepteerd, omdat de boeken binnen de bestaande collectie moeten passen en een goede aanvulling dienen te zijn. De bibliotheek is een gezamenlijke bibliotheek van het Levisson Instituut en LJG Amsterdam en bevindt zich in het gebouw van LJG Amsterdam. De bibliotheek wordt beheerd door de directeur van het Levisson Instituut.

De collectie bevat studieboeken en naslagwerken die relevant zijn voor de rabbijnenopleiding, de rabbijnen en alle andere geïnteresseerden in de studie van het jodendom. De catalogus is te raadplegen op www.levissonbibliotheek.nl of www.ljgbibliotheek.nl.

Communicatie

Website

De website is een belangrijk middel in de communicatie naar de buitenwereld. Deze wordt regelmatig bekeken, met name de muziekbibliotheek. Wekelijks wordt op de website ook de Sidra van de Week geplaatst. www.levisson.nl

Nieuwsbrief

In 2022 is één nieuwsbrief verschenen als aankondiging van het gesprek tussen Yitzhak Melamed en Yoram Stein over Spinoza op 10 februari. De nieuwsbrief wordt per mail rondgestuurd naar ca. 700 geadresseerden. Aanmelden via contact@levisson.nl

Sidra van de Week

Wekelijks wordt een commentaar op de sidra van de week (parasjat hasjavoea) in het Nederlands per e-mail verstuurd aan belangstellenden. De coördinatie en eindredactie hiervan is in handen van Channa Kistemaker. Dick Hage zorgt voor de verzending per e-mail. Via de website van het Instituut kan men zich gratis abonneren.

Elke week is de nieuwe sidra op de homepage van de website te lezen. Alle oudere commentaren zijn terug te zien: www.levisson.nl/toralezingen/sidra-van-de-week/

Organisatie

Het bestuur, Management Team en alle commissies hebben in het verslagjaar de organisatie van het Instituut tegen het licht te houden. Dit resulteerde in een herziening van de organisatiestructuur, waarbij de oprichting van de Opleidingscommissie de belangrijkste is. Ook is het bestuur bezig een Raad van Advies en een Commissie van Bezwaar in te stellen.

Voor de hele reorganisatie is een schema en een uitleg op de website te vinden:

<https://www.levisson.nl/over-ons/wie-is-wie/>

Bestuur

Het bestuur is in het verslagjaar acht keer bij elkaar gekomen.

De tweede termijn van de voorzitter eindigde per oktober 2022. Ella Wijnschenk-Oesterman bleef tot 1 januari 2023 aan als adviseur van het bestuur.

In het verslagjaar is het bestuur op zoek gegaan naar een nieuwe voorzitter. Per 1 januari 2023 is David Asser benoemd als haar opvolger.

Management Team

Naast de dagelijkse gang van zaken hield het Management Team zich in de verslagperiode o.a. bezig met de rabbijnenopleiding, de Sjaliach tsiboercursus en de herziening van de organisatiestructuur.

Het Management Team vergadert maandelijks. Het MT is vertegenwoordigd bij de vergaderingen van het bestuur en bij de verschillende commissies. Tevens houdt het contact met het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom en de besturen van de aangesloten gemeenten.

De directeur houdt gewoonlijk drie dagen per week kantoor in de Levissonkamer in LJG Amsterdam en is per e-mail bereikbaar via contact@levisson.nl.

Opleidingscommissie

In de herziening van de organisatiestructuur is besloten een Opleidingscommissie in te stellen, waarbij de oude Academische Commissie is opgeheven. De taken van de Academische Commissie waren in de loop van jaren deels overgegaan naar andere gremia binnen de organisatie. De nieuwe Opleidingscommissie kreeg een andere taak en bestaat uit twee deelcommissies: de deelcommissie Academisch programma en de deelcommissie Pastoraal/Beroepsvormend programma. Beide deelcommissies vergaderen los van elkaar, maar komen minimaal twee keer per jaar samen om de rabbijnenopleiding vorm te geven en de beide onderdelen van de opleiding meer te integreren. Naast de rabbijnenopleiding adviseert de Opleidingscommissie ook over de cursussen van het Levisson Instituut.

Vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon van het Levisson Instituut, Marion Alhadeff, heeft in het verslagjaar geen meldingen gehad.

Zij is onafhankelijk en legt geen verantwoording af. Het benoemen van een vertrouwenspersoon is een van de maatregelen ter bevordering van de integriteit van de organisatie.

Iedereen die bij het Levisson Instituut is betrokken of daarvan in dienst is kan een beroep doen op de vertrouwenspersoon. Meer informatie over de rol van de vertrouwenspersoon is te lezen op de website: www.levisson.nl/over-ons/vertrouwenspersoon/

Financiën

Donateurs

Het Levisson Instituut dankt de trouwe en nieuwe donateurs die in 2022 een gift hebben overgemaakt aan het Instituut. Wij zijn hun veel dank verschuldigd.

Dank is ook verschuldigd aan het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom, Stichting Collectieve Maror-gelden en de Kiwi Stichting.

Echter, wij blijven uw hulp nodig hebben. Wij hopen meer donateurs, stichtingen en fondsen te vinden die ons financieel willen bijstaan om dit opleidingscentrum van het Progressief Jodendom in Nederland te behouden en actief te laten blijven. Uw bijdrage is aftrekbaar als gift aan de ANBI Stichting Robert A. Levisson.

Toekomstbeleid

Plannen voor 2023

De plannen voor het jaar 2023 zijn een voortzetting van het huidige beleid:

- De herziening van de organisatiestructuur zal worden afgerond.
- De rabbijnenopleiding blijft prioriteit houden. Het curriculum wordt, waar mogelijk, herzien. Ook hopen we nieuwe rabbijnstudenten aan te trekken.
- In maart 2023 wordt de uitgestelde David Lilienthallesing georganiseerd.
- Een lajencursus (ba'al koree) zal in het voorjaar worden gestart.
- Eind 2023 wordt een nascholing voor de voorzangers (sjaliach tsiboer) georganiseerd, bedoeld voor zowel de sjlichee tsiboer die de cursus van de afgelopen twee jaar hebben gevolgd, als voor hen die in 2009 de eerste cursus hebben afgerond.
- Een studiegroep wordt samengesteld, waarbij wisselende docenten lessen geven.

Beleid komende jaren

Het Levisson Instituut heeft in 2019 subsidie ontvangen uit de Amsterdamse Erfpachtgelden. Deze zijn bedoeld voor drie projecten die ook nog in 2023 worden gerealiseerd: voor de rabbijnenopleiding, voor een voorzangers (sjaliach tsiboer) cursus en voor een ba'al koree cursus.

Samenstelling bestuur, leiding en commissies

Bestuur

Ella Wijnschenk-Oesterman, voorzitter (tot 1 januari 2023)

Drs. David Asser, voorzitter (vanaf 1 januari 2023)

Drs. Helma Blankman, vice-voorzitter

Mr. Anita van Leeuwen, secretaris

Drs. Leopold I. Hertzberger, penningmeester

Drs. Liane van Dantzig, lid namens het Verbond

Management Team

Rabbijn mr. Menno ten Brink, decaan
Rabbijn Marianne van Praag, hoofd Programma Beroepsvorming
Drs. Francine Püttmann, directeur Algemene Zaken

Opleidingscommissie

Prof. dr. Irene Zwiep, voorzitter

Deelcommissie Academisch programma

Prof. dr. Irene Zwiep
Prof. dr. Bart Wallet
Drs. Francine Püttmann, toehoorder

Deelcommissie Pastoraal/Beroepsvormend programma

Drs. Carolyn Levisson, voorzitter
Rabbijn Marianne van Praag, hoofd Programma Beroepsvorming
Ella Wijnschenk-Oesterman, toehoorder
Drs. Francine Püttmann, toehoorder

Toelatingscommissie

Prof. dr. Irene Zwiep, voorzitter Opleidingscommissie
Drs. Carolyn Levisson, voorzitter deelcommissie Beroepsvormend programma
Rabbijn mr. Menno ten Brink, decaan

Vertrouwenspersoon

Marion Alhadeff

Webmaster

Francine Püttmann

Bibliothecaris

Francine Püttmann

Financieel jaarverslag 2022

De jaarstukken 2022 zijn op 6 februari 2023 vastgesteld door het bestuur en aansluitend door accountant Kuhlman. Hieronder volgt een samenvatting. De volledige jaarstukken kunnen worden opgevraagd via contact@levisson.nl.

Balans per 31 december 2022

<i>Activa</i>		<i>Passiva</i>	
Effecten	€ 84.537	Stichtingsvermogen	€ 237.868
Vorderingen	€ 1.660	Bestemmingsreserve	€ 60.709
Liquide middelen	€ 315.477	Vooruit ontvangen subsidies en bijdragen	€ 94.666
		Belastingen	€ 441
		Overige schulden	€ 7.990
Totalen	€ 401.674		€ 401.674

De *bestemmingsreserve* bestaat uit vier fondsen:

Studentenfonds	€ 21.899
Fonds seminars Israël	€ 15.000
Fonds wetenschappelijk onderzoek	€ 8.841
Opleidingenfonds	€ 14.969

Het Studentenfonds, een afscheidscadeau voor decaan David Lilienthal, is bedoeld om studenten, vanwege hun persoonlijke financiële situatie, een toelage te kunnen geven voor kosten die rechtstreeks met de studie verband houden. In 2022 is aan een student uitkeringen gedaan van totaal € 2.059.

Het Fonds seminars Israël is in 2005 ingesteld om studenten met regelmaat aan een seminar in Israël te laten deelnemen. Hiervan is in 2022 geen gebruik gemaakt.

Het Fonds wetenschappelijk onderzoek beoogt studenten te ondersteunen die wetenschappelijk onderzoek verrichten. In 2016 is voor het laatst een beroep gedaan op dit fonds.

Het Opleidingenfonds bestaat uit niet-gebruikte delen van verschillende subsidies voor opleidingen die de Kiwi-Tielens Stichting in de loop der jaren Levisson heeft gegeven. Het bestuur heeft de reserve opengesteld voor alle opleidingen. Hiervan is in 2022 geen gebruik gemaakt.

Staat van baten en lasten over 2022

<i>Baten</i>		<i>Lasten</i>	
Donateurs	€ 18.690	Personeelskosten	€ 28.524
Subsidies	€ 69.101	Docenten	€ 68.521
Collegegelden en cursussen	€ 3.460	Kosten bestuur/MT/cies	€ 1.916
Sjaliach tsiboercursus	€ 0	Bibliotheek	€ 0
Ba'al tefilla	€ 0	Externe communicatie	€ 714
Koersresultaat effecten	./ € 11.556	Accountant/loonadministratie	€ 3.812
Rentebaten	€ 62	Diversen en onvoorzien	€ 2.418
		Netto resultaat	./ € 26.148
Totalen	€ 79.757		€ 79.757

Wij zijn al onze donateurs en ondersteuners dankbaar. Ik kan hen niet allemaal noemen, maar graag vermeld ik het Verbond (NVPJ), Maror, Kiwi Stichting en de individuele donateurs die ruimhartig hebben ondersteund. Wij verwelkomen graag nieuwe donateurs die het Levisson Instituut gezond houden. Uw bijdrage is aftrekbaar als gift aan de ANBI Stichting Robert A. Levisson.

Leopold I. Hertzberger
penningmeester